

Khu di tích Giàn Gừa hiện tọa lạc tại ấp Nhơn Khánh (xã Nhơn Nghĩa, huyện Phong Điền, TP. Cần Thơ) vốn dân dã, phương tiện đi lại chỉ bằng xe hai bánh nhưng khách thập phương xa gần đổ về “ngựa xe như nước, áo quần như nêm”, nhất là vào ngày 28 tháng 2 Âm lịch - ngày cúng lễ hàng năm.

Từ một huyền thoại

Xuất phát từ tín ngưỡng dân gian, thời xa xưa, từ bà con nơi đây dựng lên miếu thờ Bà Thượng Động Cổ Hỷ, vị nữ thần được nhiều người tôn kính như một ân nhân của dân làng. Miếu thờ lúc đầu còn

đơn sơ nhưng trải qua nhiều lần tôn tạo, hiện nay Giàn Gừa và cổ miếu thờ Bà đã trở thành một di tích văn hóa, một khu du lịch sinh thái với cảnh quan thiên nhiên độc đáo, có một không hai ở Đồng bằng sông Cửu Long.

Mãi đến hôm nay, chưa ai biết nguồn gốc của Giàn Gừa. Nhiều lão làng trên 80 tuổi khẳng định: lúc họ còn nhỏ là giàn gừa này đã che phủ cả một vùng rộng lớn. Nếu kể từ lúc Nguyễn Ánh và đoàn tùy tùng của ông đặt chân đến vùng đất hoang vắng này, đến nay tuy trải qua bao lần vật đổi sao dời nhưng giàn gừa Nhơn Khánh vẫn trơ gan cùng tuế nguyệt và cảnh nhánh ngày càng phát triển với diện

tích gần 4.000 m².

Gừa có tên khoa học là *Ficus benjamina* L, một loài cây phổ biến ở Nam bộ, thường mọc sát bờ sông, hầu hết đều là thân phụ với bộ rễ buông thõng, ngoằn ngoèo, quện chặt vào nhau, tạo thành một tổng thể hài hòa có sức sống kỳ diệu, dù trải qua nhiều lần mưa bom bão đạn nhưng thân cây và bộ rễ vẫn vững chãi như thành đồng.

Chuyện kể rằng vào thời khai hoang mở cõi, có một gia đình họ Nguyễn đến vùng đất Nhơn Nghĩa này để lập nghiệp. Trong quá trình khai khẩn, không may giàn gừa bốc cháy khiến cảnh vật trở nên hoang tàn. Không bao lâu sau, trong làng

Độc đáo Lễ hội Giàn Gừa

■ Bài và ảnh: PHÚC LỘC

Lễ cúng Bà Thượng Động Cổ Hỷ theo nghi thức truyền thống

Bà con nô nức tham gia lễ hội Văn hóa Giàn Gừa

Bà con tập trung trước cổ miếu Bà Thượng Động Cổ Hỷ chuẩn bị hành lễ

lại có nhiều người mắc bệnh lạ không chữa khỏi. Số người mắc bệnh ngày càng nhiều khiến cho bà con lo lắng, chạy chữa khắp nơi cũng không khỏi. Sau đó, có một vị đạo sĩ từ xa đến bốc thuốc cứu độ dân làng. Vị đạo sĩ ấy cho biết Giàn Gừa này là một vùng đất thiêng, nơi ngự của Bà Thượng Động Cổ Hỷ. Nay giàn gừa bị cháy rụi nên Thượng Động Cổ Hỷ không còn chỗ đi và về khiến Bà nổi giận. Muốn cho dân tình an cư lạc nghiệp, bà con phải trồng lại hàng gừa và hàng năm làm lễ giỗ cúng Bà.

Tại Khu di tích cũng có dòng chữ ghi "Vào năm Đinh Ty 1957, gia đình ông Cả Nguyễn là người đầu tiên có công khai phá vùng đất xã Nhon Nghĩa. Trải qua 6 thế hệ, họ Nguyễn vẫn tiếp tục sinh sống nơi đây và con cháu thay nhau giữ gìn, tôn tạo nơi thờ phụng ngày càng trang nghiêm kính cẩn. Và từ đó đến nay, hàng năm cứ đến ngày tưởng niệm, bà con dòng họ Nguyễn cùng với tất cả xóm giềng gần xa đều long trọng dâng hương, làm lễ cúng Bà".

Năm 2011, Huyện ủy và UBND huyện Phong Điền chọn nơi đây làm Khu di tích Lịch sử Văn hóa và được đặt tên là "Khu di tích lịch sử văn hóa Giàn Gừa". Đặc biệt, trong ngày lễ hội truyền thống năm 2011 bà con xã Nhon Nghĩa đã vui mừng đón nhận Bằng Xếp hạng Di tích cấp Thành phố "Di tích Lịch sử Giàn Gừa". Tháng 6/2013, giàn gừa cổ thụ cũng được Hội Bảo vệ thiên nhiên và Môi trường Việt Nam công nhận là cây di sản Việt Nam.

Nét đẹp văn hóa Lễ hội Giàn Gừa

Xưa nay nhân dân địa phương coi việc cúng bà Cổ Hỷ và những người đã khuất là một hành động hướng về nguồn cội, tri ân quá khứ, biểu hiện lòng thành kính đối với thánh thần, các bậc tiền hiền, hậu hiền

và những người đã có công khai khẩn đất đai bờ cõi, những anh hùng liệt sĩ hy sinh xương máu vì độc lập và tự do.

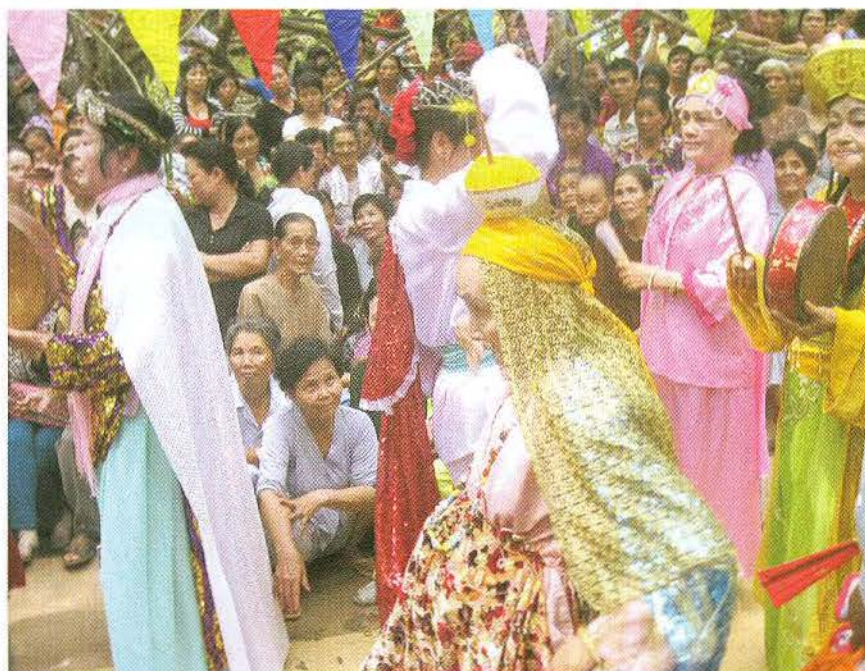
Trong khuôn viên khu di tích còn có đền thờ Bác Hồ và 12 cô gái đã hy sinh tại ngã ba Đồng Lộc vừa được chính quyền và nhân dân địa phương an vị để du khách có dịp đến đây được tri ân và tưởng niệm. Chính những nơi thờ tự trang nghiêm đó đã giúp cho đời thường trở nên đời thiêng, ai đến đây cũng cảm thấy lắng lòng.

Ngày nay, nhờ có sự quan tâm của chính quyền địa phương và các ngành chức năng, lễ hội Giàn Gừa ngày càng trở thành một ngày hội dân gian mang tính cộng đồng khá cao và nơi đây thật sự đã trở thành một khu du lịch sinh thái kết hợp với du lịch tâm linh. Ai muốn tìm hiểu về nghi thức cúng bái, lễ vật dâng cúng Bà và thần linh, đặc biệt là nghệ thuật múa

bóng rối truyền thống và nghe đờn ca tài tử, hãy đến với lễ hội Giàn Gừa.

Lễ hội Giàn Gừa còn là nơi hội tụ đông đảo du khách khắp nơi đổ về tham quan, ngắm cảnh và thưởng thức cây lành trái ngọt. Đây là nơi đầu tiên tổ chức giữ xe miễn phí một cách ân cần và chu đáo. Ông Nguyễn Hồng Minh, Trưởng ấp Nhon Khánh cho biết, năm nay số người về dự lễ hội dự kiến từ 6.000 - 8.000 lượt người, trong đó số xe chiếm khoảng 2.000 chiếc). Ngoài ra, khách tham quan còn được mời nghỉ ngơi, ăn uống thoải mái, thân thiện như người nhà.

Giữa màu xanh bát ngát và tươi đẹp, khách đến đây dừng chân dưới những tán gừa thơ mộng và trữ tình, lòng cảm thấy lâng lâng, sảng khoái, tâm hồn thư giãn còn hơn là một thang thuốc bổ thật toàn.

Cảnh múa bóng rối truyền thống tại lễ hội Giàn Gừa